

Statsforvaltaren i Rogaland
Postboks 59 Sentrum
4001 STAVANGER

Deres ref.: 2022/11388

Vår ref.: 23/610

Vår dato: 28.08.2023

Saksbehandler: Kjersti Barbakken // Kontoret for
kvalifisering og sosiale tjenester

Svar på henvendelse vedr. utgifter til fertilitetsbehandling og etablering

Arbeids- og velferdsdirektoratet viser til brev datert 22.02.23, mottatt hos oss 05.07.23. Dere ber om en redegjørelse av problemstillinger knyttet til utgifter til fertilitetsbehandling og utgifter til etablering for flyktninger.

Dere stiller spørsmål ved om egenandel til fertilitetsbehandling er å anse som «nødvendig livsopphold» etter sosialtjenesteloven § 18, jf. rundskrivet til sosialtjenesteloven pkt. 4.18.2.45. Dersom svaret på dette er ja, ber dere om tilbakemelding på hvilke momenter som skal vektlegges i en konkret vurdering av om disse utgiftene skal dekkes.

Dere ønsker også en avklaring på om økonomisk stønad til etablering av flyktninger må hjemles i sosialtjenesteloven, eller om det kan hjemles i eget kommunalt reglement for etablering av flyktninger som er vedtatt i kommunestyret. Dere skriver at problemstillingen har blitt aktualisert i forbindelse med vertskommunesamarbeid, hvor kommunene har ulik praksis på området.

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering

Utgifter til fertilitetsbehandling

Formålet med sosialtjenesteloven er «å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet». Lovens hovedformål er å være samfunnets siste sikkerhetsnett for dem som trenger det. Økonomisk stønad er i utgangspunktet en midlertidig inntektssikring, og skal ta sikte på å gjøre tjenestemottaker selvhjulpen.

I rundskrivet til sosialtjenesteloven pkt. 4.18.2.45 om stønad til helseutgifter står følgende:

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDSDIREKTORATET // KONTORET FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 354 // 8601 MO I RANA

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

«Utgifter til lege, psykolog, tannlege, viktige legemidler, syns- og hørselshjelpemidler med mer dekkes til en viss grad av folketrygdloven med tilhørende forskrifter.

I kjerneområdet for livsoppholdet inngår dekning av utgifter som ikke dekkes av folketrygden til

- egenandeler opp til beløpet som gir rett til frikort,*
- legemidler foreskrevet på hvit resept og som dermed er utenfor egenandelssystemet,*
- ikke-reseptbelagte legemidler, som smertestillende, nesespray og behandlende hudkremer, til et alminnelig og nøkternt forbruk, og*
- nødvendige utgifter etter en nøktern standard til syns- og hørselshjelpemidler, som briller.*

Slike kostnader vil ofte innebære en tilleggsytelse til en eventuell løpende ytelse.

Utgifter til alternative behandlingstyper, -former eller -steder som ikke omfattes av den offentlige helsetjenesten og folketrygdens system, ligger vanligvis utenfor livsoppholdet, men det kan unntaksvis tas hensyn til slike utgifter etter en konkret vurdering.»

Når det gjelder rundskrivets omtale knyttet til helseutgifter, så er denne ikke uttømmende. Det betyr at NAV-kontoret som vanlig plikter å foreta en konkret vurdering av søknad og omsøkte formål. NAV-kontoret skal ikke overprøve den medisinske vurderingen som er gjort knyttet til behovet og utgiftene til fertilitetsbehandling.

Spørsmålet i denne konkrete saken er imidlertid om utgifter til fertilitetsbehandling er å anse som en pliktmessig ytelse etter sosialtjenesteloven § 18, slik at egenandelen kan søkes dekket av NAV-kontoret. Egenandelen for fertilitetsbehandling er i 2023 på kr 19 419.

Til tross for at fertilitetsbehandling, med formål å stifte en familie, naturlig nok vil oppleves som nødvendig for den det gjelder, er vår vurdering at utgifter til fertilitetsbehandling ikke er en del av et nødvendig livsopphold etter sosialtjenesteloven § 18, og dermed ikke å anse som en utgift kommunene er pliktig å yte økonomisk stønad til. Å dekke utgifter til en slik type behandling er slik vi ser det ikke å anse som en inntektssikring med det formål å gjøre tjenestemottakeren selvhjulpen, og faller utenfor det som anses som nødvendig for å oppnå lovens formål.

NAV-kontoret må på vanlig måte vurdere å yte økonomisk stønad dersom det er nødvendig for å overvinne eller tilpasse seg en vanskelig situasjon, jf. sosialtjenesteloven § 19.

Utgifter til etablering til flyktninger

Arbeids- og velferdsdirektoratet er fagdirektorat for de sosiale tjenestene i NAV-kontoret. Vi har ingen styringslinje ut mot kommunene, og har derfor ingen myndighet til å instruere kommunene i hvordan de organiserer arbeidet knyttet til etablering og integrering av flyktninger.

Det er staten (UDI) som skal ivareta flyktninger når de kommer til landet. Vi forutsetter derfor at henvendelsen dreier seg om flyktninger som er innvilget oppholdstillatelse og bosatt i en kommune, og som er i behov for økonomisk stønad til etablering.

Kommunen mottar et 5-årig tilskudd fra UDI ved bosetting av flyktninger. Integreringstilskuddet skal blant annet dekke økonomisk sosialhjelp. Kommunen har stor frihet til selv å velge hvordan tilbudet til den enkelte flyktning skal utformes. Personer som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd for vedkommende, har rett til tjenester i denne kommunen, jf. forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge § 3. Alle søknader etter sosialtjenesteloven, herunder søknad om stønad til etablering, må realitetsbehandles av NAV-kontoret, uavhengig av om kommunen har et eget reglement for dette. NAV plikter å ha tilstrekkelig informasjon ut til alle aktuelle tjenesteytere som er i kontakt med NAV. Vi forutsetter at andre kommunale instanser, slik som f.eks. flyktningsgjengen, viderebringer behov til NAV-kontoret der det er aktuelt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har for øvrig ikke oversikt over hvilke kommuner som hjemler økonomisk støtte til etablering i egne kommunestyrevedtak.

KS og NAV har samarbeidet om sjekklister for gode prosesser ved vertskommunesamarbeid om NAV-kontor. Det er utarbeidet en veileder med disse sjekklisterpunktene. For mer informasjon knyttet til vertskommunesamarbeid om NAV-kontor, henviser vi til å ta kontakt med KS.

Med hilsen

Nina Strømmen
seksjonssjef
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Kjersti Barbakken
seniorrådgiver
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur

Kopi til

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal
Statsforvaltaren i Vestland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark